

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Стаття розкриває важливість упровадження такого методичного інструменту як використання образотворчих, музичних та танцювальних можливостей для підвищення мотивації до вивчення іноземної мови.

Ключові слова: дошкільні заклади, позитивні емоції, культурний компонент, творча атмосфера, розважальна форма.

Значні зміни в суспільно-політичному та економічному житті європейських країн безумовно впливають і на розвиток їх системи освіти. Освітня політика Євросоюзу виділяє Базовий комплекс дисциплін, який охоплює гуманітарні дисципліни, і його метою є виявлення індивідуальностей у національних культурах, їх зв'язок із загальнолюдськими цінностями, понад те, він має дати уявлення про "європейську свідомість". У Рекомендації Ради Європи "Про європейський вимір в освіті" підкреслюється необхідність формування справжньої європейської свідомості громадян. А це передусім бажання зрозуміти представників різних країн та культур, неупереджене ставлення до них, розуміння спільних інтересів [3].

У Раді Європи та Європарламенті особлива увага приділяється розвитку освітнього простору без кордонів. Європейський вибір України зумовлює потребу в оволодінні іноземними мовами громадянами нашої держави. Стрімкі зміни українського суспільства і пов'язана з ними модернізація іншомовної освіти, досягнення в галузі теорії та практики навчання іноземних мов зумовлюють потребу в оновленні змісту, форм і методів навчального процесу на всіх рівнях, серед яких важливе місце займає дошкільна освітня ланка.

Виходячи з цього, надзвичайно актуальним на сьогоднішній день є впровадження європейських стандартів у навчання іноземних мов та вдосконалення організації навчання іноземних мов у школі та в дошкільних закладах. Іншомовна грамотність сприяє формуванню гідного іміджу наших громадян за кордоном, дає змогу зруйнувати бар'єр недовіри, дозволяє поширювати свою культуру та засвоювати чужу.

Тому іноземна мова стала обов'язковим компонентом навчання не тільки в школах та вищих навчальних закладах, але й у багатьох дошкільних закладах, на різноманітних курсах та в сім'ї. Раннє навчання іноземної мови створює прекрасні можливості для того, щоб викликати зацікавленість до мовного та культурного розмаїття світу, повагу до мов та культур інших народів, сприяє розвитку комунікативно-мовленнєвого акту.

Мета цієї статті полягає в тому, щоб показати, як впровадження такого методичного інструменту, як образотворча, музична, танцювальна діяльність сприятиме підвищенню рівня мотивації до вивчення мови. Як один із елементів культури народу, іноземна мова дає дітям можливість ознайомитися з духовними багатствами та надбаннями іншого народу. Саме тому мова відіграє значну роль у формуванні особистості дітей, їх входження у світову спільноту.

Багато батьків хвилює питання чи не занадто рано починати навчання дитини іноземної мови з дитячого садка, і який вік найбільш сприятливий для початку занять. З цього приводу не існує однозначної думки. У психології (Б. Уайт, Дж. Брунер, Т. Еліот, Л.С. Виготський, С.І. Рубінштейн та ін.) існують дані про те, що дитина оволодіває іноземною мовою легше ніж доросла людина. Фізіологи вважають, що існують біологічні годинники мозку, так само як існують у часі етапи розвитку залоз внутрішньої секреції дитини. Дитина до дев'яти років – це фахівець у оволодінні мовленням. Після цього періоду мозкові механізми мовлення стають менш гнучкими і не можуть так легко пристосовуватись до нових умов [6].

Більшість дослідників сходиться у думці, що найкращим часом для вивчення іноземної мови є п'яти – восьмирічний вік, коли система рідної мови дитиною вже достатньо добре засвоєна, а до нової мови вона ставиться усвідомлено. Саме в цьому віці ще мало штамів мовленнєвої поведінки, легко по-новому "кодувати" свої думки, немає особливих труднощів при входженні у контакт іноземною мовою. Зазначений вік є найсприятливішим для оволодіння іноземною мовою через цілу низку психологічних особливостей, характерних для дитини-дошкільника (інтенсивне формування пізнавальних здібностей, швидке та легке запам'ятовування мовної інформації – імпринтинг, особлива чутливість до мовних явищ, здатність до імітації).

Дослідження науковців засвідчують, що опанування іноземної мови доцільно розпочинати в сенситивний період розвитку дитини (Л.С. Виготський, І.О. Зимняя, О.О. Леонтьев та ін.). Науково-методичні дослідження учених розкривають місце мовленнєвих ситуацій у навчанні дітей англійської мови засобами телебачення (О.І. Космодем'янська); доводять роль у цьому процесі мовленнєвої гри (Є.І. Матецька) й ігрового моделювання іншомовного спілкування (А.П. Поніатко); складено систему вправ з навчання дошкільників англійського мовлення (Р.А. Дольнікова); визначено зміст навчання дошкільників іноземної мови, зокрема формування в них мінімального комунікативного рівня (С.А. Натальїна); виявлено психологічні умови формування в дошкільників мовленнєвих навичок і вмій другою мовою (О. Й. Негневицька) та передумови навчання іноземної мови дітей шестилітнього віку на основі фабульних текстів (Т. К. Полонська).

Форми навчання мають бути спрямовані не на засвоєння якнайбільшої кількості лексичних одиниць, а на виховання інтересу до предмета, розвиток комунікативних навичок дитини, уміння виразити себе. Мова для дитини – насамперед засіб розвитку, пізнання та виховання. Надзавданням на ранньому ступені навчання має стати розвиток особистості дитини засобами іноземної мови.

Процес навчання дошкільників має низку специфічних особливостей. Заняття має розглядатися не як урок, а як організація спільної справи з дітьми. У зв'язку з цим необхідно широко використовувати колективні форми роботи, в процесі яких мова органічно вписується в діяльність.

Важливо створити умови, в яких дитина відчуває себе вільною та розкутою, переживає позитивні емоції. Оскільки дитина не може успішно розвиватися без того, щоб усі свої думки, знання та вміння втілювати в різних типах діяльності, то в практиці навчання необхідно значно ширше використовувати можливості образотворчої, музичної, танцювальної та іншої діяльності і максимально використовувати можливості інтегративного навчання.

Комунікативний підхід вимагає від вихователя створення атмосфери співробітництва з дітьми, активної участі у процесі навчання на занятті, коли діти залюбки висловлюють свої думки. Комунікативний підхід охоплює використання проблемних задач, всіляких ігор, діалогів та інших видів робіт, підбір яких залежить від віку дітей, їх мовних можливостей та мети, яку ставить перед собою вчитель (вихователь).

Серед всієї різноманітності видів робіт, варто зупинитися на одному, який заслуговує на увагу, оскільки при вдалому підході до нього тренуються всі види мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Мається на увазі використання пісень та музики в запланованій серії завдань для виконання на занятті.

Вчителі використовують пісні з багатьох причин, головними з яких є презентація певної теми – лексики, практика граматичних структур – граматики, уважне прослуховування з метою розуміння загального змісту, контроль розуміння прослуханого за допомогою навідних питань, збагачення дітей культурним компонентом іншої країни, розвиток уяви, створення творчої атмосфери на занятті, привнесення елементу урізноманітнення та розваги в процес навчання.

Міцному запам'ятовуванню пісенних текстів сприяє комплекс таких факторів, як рима, тональність, мелодія. Багаточисельні повтори, характерні для пісенного жанру, сприяють легкому мимовільному запам'ятовуванню лексико-граматичних конструкцій, тим самим підвищуючи ефективність навчання. Наприклад, така пісенька [4, с.51], в якій слова можна поєднувати з рухами, що буде більш ефективним та розвивальним прийомом на занятті з англійської мови:

Clap Your Hands together

Clap, clap, clap your hands,

Clap your hands together.

Clap, clap, clap your hands,

Clap your hands together.

Stamp, stamp, stamp your feet,

Stamp your feet together.

Stamp, stamp, stamp your feet,

Stamp your feet together.

Настанова на пісню, яка відповідає інтересам дошкільнят, викликає у них позитивний настрій та миттєву готовність до запуску відповідних психічних процесів: уваги, уяви, фантазії, пам'яті, мислення. Пісня привертає увагу дітей тому, що суто навчальні завдання (наприклад, оволодіння конкретним навчальним матеріалом) подаються в завуальованій, розважальній формі. Навчальний процес набуває мимовільного характеру і підкорюється, таким чином, ефекту побічного навчання. Пісня допомагає дитині гармонічно поєднувати різні інтереси засвоєння іноземної мови, орієнтуватися в навколишній ситуації та оволодіти для цього соціальним функціями спілкування: пізнавальною, ціннісно-орієнтаційною, етикетною.

Стратегія драматизації та пісенної творчості має невичерпні можливості для зняття психологічних бар'єрів, допомагає добитися розквітості дітей, допомогти їм оволодіти соціокультурним аспектом спілкування, а також невербальними способами спілкування, зокрема жестами, мімікою, рухами тіла. Слова пісні або вірша, римовані фрази запам'ятовуються міцніше, коли діти супроводжують спів або декламацію рухами.

Навчання спілкування вимагає застосування динамічних, активних форма проведення занять. Тому неодноразово протягом заняття дітям необхідно давати можливість рухатися. Все це сприяє усвідомленню практичної користі іноземної мови, підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови. На основі пісенних текстів можна проводити найрізноманітнішу роботу з формування та вдосконалення лексико-граматичних навичок говоріння, яку цілеспрямовано поєднувати з традиційною методикою роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Dunn O. Beginning English with Young Children. – London: Macmillan, 1983. – 89 p.
2. Graham C. Jazz Chants for Children. Rhythms of American English through Chants. Songs and Poems. Teacher's Edition.–New York: Oxford University Press, 1979.–85p.
3. Trim J. Language learning for European citizenship/ Final report (1989-1996). – Strasburg: Council for Cultural Cooperation. Council of Europe Publishing, 1997. – 101 p.
4. Воронка Г.С. Англійська мова для дітей. Книга для вчителів та батьків / Г.Воронка. – К.: "Логос", 2001. – 96 с.
5. Денисенко О.А. Методика раннього обучения английскому языку на основе произведений детской англоязычной литературы: Дис. ... канд. пед наук / Денисенко О.А. – Тамбов, 1995. – 183 с.
6. Пенфильд В., Робертс Л. Речь и мозговые механизмы. – Л.: Медицина, 1964. – С. 217.